

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора медичних наук

Труби Ярослава Петровича

на дисертаційну роботу **Чайковської Софії Михайлівни**

**«ВИКОРИСТАННЯ МАРГІНАЛЬНИХ ДОНОРСЬКИХ СЕРДЕЦЬ ДЛЯ
РОЗШИРЕННЯ ПУЛУ ДОНОРСЬКИХ ОРГАНІВ ПРИ ПРОВЕДЕННІ
ОРТОТОПІЧНОЇ ТРАНСПЛАНТАЦІЇ СЕРЦЯ»,**

поданої до спеціалізованої вченої ради ДФ 26.613.219

Національного університету охорони здоров'я України ім.П.Л.Шупика,

створеної наказом від 19.03.2025 (протокол №3)

на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань

22 Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина»

(наукова спеціальність «Серцево – судинна хірургія»)

Науковий керівник: **Тодуров Борис Михайлович**, член – кореспондент

НАМН України, доктор медичних наук, професор

Актуальність теми дисертації.

Поширеність хронічної серцевої недостатності серед жителів України у віці від 20 до 69 років становить 1, 7%. Щороку близько 300 пацієнтів, які знаходяться у ІІІ-ІV ФК за NYHA потребують проведення трансплантації серця.

На сьогодні, трансплантація серця є основним радикальним, а для України єдиним, методом лікування термінальної стадії хронічної серцевої недостатності. Щорічно у всьому світі виконується понад 3700 трансплантацій сердець.

За 2020 рік в Україні виконано 9 трансплантацій сердець, що становить лише 2,6 % від загальної потреби населення, у 2021 році проведено 22 трансплантації серця, і у 2024 році вже було здійснена 71 операція

Проблема дефіциту донорських органів зумовила пошук альтернативних методів хірургічного лікування, які б дали можливість збільшити тривалість життя цих хворих та подовжити їх перебування на листі очікування. Використання маргінального донорського серця є альтернативним методом розширення кількості використання донорських органів, що є гостроактуальним особливо під час війни.

Зв'язок теми дисертації з державними чи галузевими науковими програмами.

Дисертаційна робота є фрагментом дослідження, яке виконувалось у рамках планової науково-дослідницької роботи Державної установи «Інститут серця МОЗ України» за темою «Розробка алгоритму периопераційного лікування пацієнтів із невідповідністю масово – зростового показника при ортотопічній трансплантації серця», номер державної реєстрації 0124U004989. Термін виконання: 2023-2025.

Наукова новизна та теоретичне значення одержаних результатів дослідження.

У дисертаційній роботі:

Проаналізовано виживання пацієнтів у листі очікування на трансплантацію серця.

Вивчено особливості організації трансплантації в умовах дії воєнного стану.

Визначено критерії для застосування нормотермічної перфузії у донорів в якості методу підготовки до трансплантації та оцінки функції донорського серця.

Вивчено та оцінено використання донорського серця із подовженою холодовою ішемією із застосуванням різних методів зберігання трансплантату.

Вперше в Україні узагальнено результати виконання ортотопічних трансплантацій серця, що визначає унікальність проаналізованого матеріалу.

Вперше показано досвід використання маргінального донорського серця, встановлено і вивчено критерії маргінальності.

Проаналізовано та виконано порівняння безпосередніх та середньострокових результатів лікування у пацієнтів після трансплантації серця в основній (маргінальні донорські серця) та контрольній (стандартні донорські серця) групах

Практичне значення отриманих результатів

Робота є унікальною для України, оскільки вперше в історії представлено результати лікування пацієнтів, яким виконано ортотопічну трансплантацію серця.

Підсумки та результати роботи вже імплементовано в ДУ «Інститут серця Міністерства охорони здоров'я України» та планується застосувати в усіх трансплантологічних центрах України.

Головним підсумком роботи є покращення безпосередніх та віддалених результатів трансплантації серця в основній (маргінальні донорські серця) та контрольній групах (стандартні донорські серця) шляхом розробки та всебічного обґрунтування стратегічних підходів у лікуванні та вдосконаленні умов розвитку трансплантації серця в Україні.

Теоретичне значення результатів дослідження

Дисертаційна робота має значний теоретичний вклад у кардіологічну науку на підставі доповнення даних щодо критерії у створенні пари «донор - реципієнт», розширення показів до використання маргінального донорського серця та опис і впровадження в практику нових методик у лікуванні пацієнтів, яким виконано ортотопічну трансплантацію серця.

Теоретичне значення результатів дослідження отримані дисертантом представляють важливий теоретичний вклад в кардіохірургію та кардіологію. Інформативність, логічність та зрозумілість викладу дасть змогу сімейним лікарям, терапевтам, анестезіологам, кардіологам, кардіохірургам та трансплантологам виконувати правильний алгоритм дій.

Ступінь обґрунтованості та достовірності положень, висновків та рекомендацій, сформульованих в дисертації.

Дисертація складається з анотації українською та англійською мовами, вступу, огляду літератури, розділу матеріалу та методів дослідження, три розділи власних результатів (які в свою чергу структуровано на підрозділи), аналіз та узагальнення результатів, висновки, перелік використаних джерел.

Написана на 160 сторінках друкованого тексту. За змістом, об'ємом, структурою та співвідношенням окремих частин і оформленням представлена дисертація відповідає основним нормативним вимогам, які ставляться до рукописів дисертаційних робіт на здобуття ступеню доктора філософії в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина».

Розмір вибірки, зібраний матеріал та методи статистичного дослідження, які використовувалися у роботі, дозволили адекватно проаналізувати результати дослідження для належного виконання мети і

завдань.

Висновки та результати вирішують сформовані завдання та мають науково – практичне значення, відповідають отриманим результатам.

Повнота викладення результатів в опублікованих наукових працях

Результати дисертації здобувача висвітлені у 9 наукових публікаціях. З них: 4 тези у матеріалах міжнародних та всеукраїнських конгресів, конференцій, з'їздів та 5 статей: з них 4 статті у виданнях, проіндексованих у Scopus та/або Web of Science Core Collection та віднесені до третього - четвертого квартилів (Q3 – Q4) та 1 стаття в фаховому журналі Категорії Б. Опубліковано 2 патенти України на корисну модель.

Недоліки дисертації щодо її змісту та оформлення

Робота написана літературною українською мовою, грамотна, з незначними поодинокими стилістичними помилками, які не впливають на загальне позитивне враження від наукової роботи.

В процесі аналізу до дисертанта виникло декілька запитань:

- 1) В роботі описана вроджена вада серця, а саме наявність лівої додаткової верхньої порожнистої вени, яка була скоригована шляхом формування перикардіального кондуїта. Чи відстежували порушення у роботі кондуїту? Можливо були особливості у післяопераційному веденні пацієнта?
- 2) Чому на Вашу думку не було значущої різниці у виживаності між пацієнтами обох груп?

Впровадження наукового дослідження у практику

Підсумки та результати дисертації імplementовано в ДУ «Інститут серця МОЗ України». Результати дослідження планується впроваджувати у клінічну практику у лікарнях з кардіохірургічними відділеннями та у кардіохірургічних та трансплантологічних центрах.

Відповідність роботи вимогам, які висуваються до дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії

Дисертаційна робота Чайковської Софії Михайлівни за темою «Використання маргінальних донорських сердець для розширення пулу донорських органів при проведенні ортотопічної трансплантації серця» повністю відповідає Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановами Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. №44 та Вимогам до оформлення дисертації, затверджених Наказом МОН України від 19.08.2015 р. №40, які висуваються до наукового захисту ступеня доктора філософії і може бути представлена до офіційного захисту у разовій спеціалізованій вченій раді з наступним присудженням наукового ступеня доктора філософії.

Офіційний опонент:

Завідувач відділу хірургічних методів лікування
вроджених вад серця у новонароджених та дітей
молодшого віку ДУ «Національний Інститут
серцево-судинної хірургії ім. М.М.Амосова
НАМН України, доктор медичних наук

Я.П.Труба

Підпис д. мед. н. Труба
учених секретар *П. засвідчую,*
/ Андрущенко Т. А. /